

A „KELET” előfizetési díja:

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva	
Éves díj	16 frt.
Féléves díj	8 „
Negyedéves díj	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

A kolozsvári iparműtörténelmi kiállítás.

Ha az iparműtörténelem a munka és erény, tehát az emberi tulajdonok két legszelbikéinek történelmével egy és ugyanaz és e téren a kutatások becse legalább is felér a diplomáciai ravaszságok és hazugságok kutatásának oly nagyrabecsült mesterségével, úgy bizonyára az iparműtörténelemnek azon része, mely az emberi műizlés fejlődésének történetét tárja elénk, szintén nagy mértékben megérdemli a vizsgálódó elme figyelmét.

Hogy melyik városnak, mennyi iparos volt, honnan jöttek, mit dolgoztak és milyen társadalmi előhaladásnak vetették meg alapját kezd munkájának és véres verejtéküknek keresményével, ezt okiratok útján is fel lehet fedezni, de hogy mily átalakulásokon ment át az emberi műizlés, ezt csak az általa létrehozott tárgyakról lehet leolvasni.

Ez okból iparkodik a kiállítást rendező bizottság az erdélyi részekben található összes iparműtörténelmi tárgyakat egy gyűjteményben mutatni fel.

Legelső collectiója lesz ez az erdélyi részek eltűnt iparának. A Budapesten pár évvel ezelőtt rendezett műtörténelmi kiállításon az erdélyi részek egyáltalán nem voltak képviselve s így műtörténelmi tárgyaink csak annyiban vannak ismerve, a mennyiben néhány kutató egyeseknél némely értékes dolgot felfedezett. Pedig műkincseink vannak még roppant nagy számmal, régi kastélyok, várak hiujában, a ládák fenekén, ősi családok gyűjteményeiben, az egyházak sekrestyéiben, oltárain stb. Mily kevés fáradságba kerülne lelkészeinknek, az ősi családok fiatalabb tagjainak egy kis vizsgálatot tartani a ház és templom körül, egy kissé megbolygatni az egerek birodalmát és megnézegetni csak kíváncsiságból is azon tárgyakat, a melyek atyáról fiura maradtak valamely zúgban, melyet évtizeden át nem zavart meg senki sem. Meglehet egy rongyos szőnyeg-darabban, rozsz fadaragványban, szintelen festvényben, összeroszódott ércműben nagy értékű tárgyakat fognak felfedezni a tárlaton megjelent szakértők s akkor tulajdonsaikkal fognak leginkább örövendeni a látót kincseket.

Ezen tárgyak különösen két szempontból érdemelnek kiváló figyelmet.

Egyfelől azért, mert történelmileg bebizonyított tény, hogy hazánk ezelőtt egy századrészében sem használt annyi külföldi iparcikket, mint jelenleg. Csongrádmegyé-

nek akadt kezünkbe közelebből 1812-ik évi árszabálya, melyben a péktől a borbélyig minden iparos készítményének meg van határozva az ára; a szabók készítményei között legtöbbször és legjobb minőségű ruhadarabokként a szebeni posztóból készült czikkek vannak felemlítve.

A mint a szebeni posztóval, úgy volt egyéb tárggyal is: hazai mesterek, hazai anyagból készítették az iparcikket s a külföldi áruknak, melyek most kimerítik a külföldi tőke és munka számára hazánknak a mezőgazdaságból merített minden erejét, akkor híre-hamva sem volt. Csak tehát a multnak a jelennel való összehasonlítása végett is különös fontossága lesz e tárlatnak.

A második szintén figyelemreméltó momentum, hogy régi iparunk egészen függetlenül fejlődött ki más országok iparától s a styl forma, kivitel, s a használt anyagok tekintetében egészen eredeti jelleggel bír, melyet közelebből vizsgálva nagyon érdekes felfedezésekre vezethetne hazai iparműtörténelmünket illetőleg. Az erdélyi régi aranyműves munkái magukban külön speciálisok s az erdélyi zománc készítése módja, színvegyülete mind külön eredetiségek.

Mindezek felett uralkodó elv pedig, hogy az ipari műtárgyak antique törzsfarmái, a soknemű cziczomázás és átalakítások folytán elkorcsosodtak és az egészséges műizlés megköveteli, hogy visszatérjünk a régi s eredeti alapidomokhoz. A mint a szobrászatban és építészetben még ma is minta-képül szolgálnak az antique hellen és római művek, úgy egyéb iparágakra nézve is nevezetes mintákat fedezhetni fel az el nem korszult eredeti lángelmék ránk maradt alkotásaiban. Ime ily okok harsognak iparműtörténelmi tárgyaink felkutatása és gyűjteményes kiállítása mellett, vajha minél szélesebb körben átértékeljük ezen okokat.

De ez csak egyik része a czólnak, mit a kolozsvári iparműtörténelmi tárlat el akar érni. A másik része az, hogy a hazarésznünkben találhat mindazon nyers anyagok feltüntetettessenek, melyeket bármiféle ipari célra használhatni.

Egyik oka hazánkban az ipari vállalatok hiányának, hogy még ismerve sincsenek ásványi kincseink. A külföldiek nem egyszer maguk eszközölnek hazánkban kutatásokat az általunk sem ismert kincsek felfedezése végett. Kevés ország van ugy megáldva a legkülönbözőbb ipari anyagokkal, mint az erdélyi részek, de viszont kevés művelt ország-rész olyan, mint a miénk, melynek nagy részéről még geológiai felvételek sem léteznek.

mert — úgy szólának, — valami modanivalójuk volna neki. A bányáigazgató megjelent, mire a vezér levette kalapját, elébe lovatolt s körülbelül a következő rövid beszédet mondotta: „Jól tudjuk, hogy ti azért költöztetek erre a vidékre, mert ott nem volt mit ennetek, a hol előbb lakatok, mi hoztunk nektek málát és turót enni, (a hozott csomagokra mutatva) kérünk menjetek haza és ne zavarjátok a mi nyugalomunkat.”

A jó emberek aztán nagyon elbámultak, hogy e jószáguk sem indítja meg az idegeneket, a kik — mint a válaszból megtudták — nem az éhségtől hajtva jöttek ide, hanem mert kincset kaptak a föld gyomrából.

De azért még sem lehetett egyet is megnyerni közülük, hogy segítsen kincset ásni.

Nagyon jellemző e naiv kis történet a nép szelid, pásztoriai gondolkodás módját illetőleg; más, hevesebb vérű népfaj, ha ép oly alkalmatlannak tartotta volna a beköltözöttöket, egyszerűen kiverte volna őket a bányatelepről.

Elmondtuk ezt illusztálásul, mily fontos szerepet játszik a bányászattal a hely és nép, a hol fekszik s hogy mily kedvező helyzete van az erdélyi bányának a székelység között.

De meg lehetett tanulni a fennebiekből, hogy a birkateltől és málától el nem szelidített hevesebb vérrrel együtt jár a bátorság és eleven-ség, meglehet a verekedésre és hadakozásra is, de a veszedelmesebb és ügyességet feltételező munkára is.

A mi végül az erdélyi bányászni piacát illeti s a minek hiányában minden jó tulajdonságai mellett felvirágzásra nem lehet kilátása, inkább a jövőben él, mint a jelenben. Az erdélyi részek bővölkednek a jó tüzelő fa minden nemében, az erdővel pedig a legszánszalomra méltóbb kommunismus s a legszelenebb rablógazdaság szakadatlan tart s habár

AZ ÉRTÉKESEB CZIKKEK DIJAZTATNAK. Kéziratok nem adatnak vissza.

E hiányon akar segíteni az erdélyi muzeum közelebb kibocsátotti felszólítására, melyben az ipari anyagok bekladására kéri fel az erdélyi részek lakosait és e hiányon fog segíteni a kolozsvári kiállítás, ha bányák, magányosok, földbirtokosok, hivatalos személyek, körjegyzők, szolgabírák mintákat küldenek be a vidékükön levő érc-, kő- és földnemekből. Nem tesz az semmit bármily igénytelen kinézésű legyen például a földfeszék anyag vagy kő a kevésbé szakértő előtt, sokszor a legkevesebb feltűnő anyagban található nagy kincset, cementet, márgát, különböző festékek anyagokat stb. Igyekezzetek tehát beküldeni minden nyers ásványi anyagból mintát, a mi csak vidékükön található.

Ezekben kívántuk a közügyelmet felbívni a kolozsvári iparműtörténelmi kiállításra. Vajha igénytelen szavunk ne hangzana el minden eredmény nélkül.

Justus.

— Andrássy grófot — a „N. fr. Pr.” jelentése szerint — a hét végével Bécsbe várják, ekkor fogják meghatározni a delegációk egybehívásának idejét és mivel a közös budget sok tekintetben a kiegyezéstől függ, a kiegyezés függőben levő kérdéseire nézve határoznak a provisorium fölött; végre mind a két kormány ez év vége előtt egyetértésben a közös hadügyminiszterrel a védelmi törvény 11-ik §. értelmében meggyeznek az állandó hadsereg létszámára nézve. A közös budget három millióval kevesebb lesz az 1877. évinél; de mivel az Uchatuságyuk második részlete nyolczadfél millióval mint rendkívüli szükséglet szerepel, mely tétel a tábori tüzérség fölfegyverzése után megszűnik; azért az előirányzat tulajdonképen ötödfél millióval nagyobb, mint a tavalyi.

— A pénzügyminiszter exposéjáról mindig több kedvező hír szól. A „Bp. Hírnök” úgy értesül, hogy az év végi költségvetést ismét jelentékeny lépés lesz a salyegyen helyreállítás felé; nem csak a mult évi eredménynek, de az új előirányzat szerint is, mely teljes reális alapon nem fog annyi deficitet felmutatni, mint a tavalyi nyolcz millió.

— Bécsben a képviselőházban a pénzügyminiszter előterjeszt az 1878. évi költségvetést, mely határozott fordulatot mutat a javulásra. A kiadás 424,347,469 forint lesz, 7 $\frac{1}{2}$ millióval több, mint 1877-ben, mely többletet a magasabb adósságtörlesztés okozza. A bevétel összege 404 m. 114,600 frt, 24 $\frac{1}{10}$ millióval több mint a f. évben; ez összegben van 16 $\frac{1}{10}$ millió, mint a meny-nyivel t. i. az államadóssági kiadásoknak adósság

a barnaszén a keleti vasut bármely állomásán fele árba sem kerül ugyanannyi meleget kiadó tüzi fának, mégis csekély összeg az, a mit a magánosok s még az állandó tüzelést igényelő gyárak is felemésztene. A megszokás nagy hatalom, a mely felett nagy mérvű anyagi előnyök is csak nehezen tudnak diadalmaszkodni. Hiában magyaráznók az erdélyi részek lakosainak azon óriási anyagi előnyöket, mely abból származna, ha az erdélyi szénnel tüzelve csupán fél annyi kiadásuk volna a tüzelőanyagra, mint a mennyi van jelenleg; valamint hiában mutatnók ki a nemzetgazdasági előnyöket, ha érdeinket megkímélnék egy ezután kifejlendő hatalmas asztalos iparnak, a melynek a közeli keleti tartományok oly szerfelett alkalmas piaccal kínálkoznak. Az idő csupán, a mi győzedelmeskedni képes a megszokás felett. A mint azonban Budapest, Bécs, Páris és csaknem minden külföldi város községgel tüzel, be fogják látni ennek szükségét a mi városaink is.

Az erdélyi, vagy a mint még nevezik baróthi vagy képeczi szén, már is tett legalább annyi hódítást városainkban, hogy megismeretetésére legalább a bányáigazgatónk hosszas fáradsága után meg van egyengetve az út. N-Szeben gyárjai és magánosai már most havonként mintegy 3 ezer mázsát fogyaszt, Kolozsvár mintegy 2 ezer mázsát, a Zeigmond testvéreknek csupán havonként 4 waggon szén érkezik, Marosvásárhely szintén fogyaszt havonként 3 ezer mázsát, Brassó alig egy ezer mázsát fogyaszt, a mi leginkább annak tulajdonítható, hogy ott sok és olcsó a fa és a legtöbb gyár vízi erővel dolgozik.

Ez idő szerint azonban a bánya legtekintélyesebb fogyasztója a magyar keleti vasut, a mely mióta az állam tulajdonába jutott, a petrozsényi szénrel vegyítve az erdélyi szénrel kergeti mo-

törlesztés céljából tervezett eladása után több fog beváltatni, mint 1877-ben. Eltekintve ez adósság törlesztés számától a szükséglet és fedezésnél, a szükséglet 9 $\frac{1}{2}$ millióval kevesebbnek tűnik fel, s a bevételek 8 millióval magasabbak, mint 1877-ben. A deficit 20 $\frac{1}{10}$ millió a folyó évi 37 $\frac{1}{10}$ millióval szemben. Az 1878-iki költségvetés tehát 17 $\frac{1}{10}$ millióval kedvezőbb mérleget mutat. E javulás azon komoly erőfeszítés eredménye, mely a felhasznált költséget csökkenteni, s a bevételeket szaporítani törekedett. A megtakarítások elérésére egy külön takarékosági bizottság nevezetett ki, mely jövőre is folytatja működését. A munkálatban levő adóreform által az egysúly remélhetőleg már 1880-ban helyreállíttatik.

— A magyar járadék kölcsönre Magyarországon 12 millió, Bécsben 8 millió, a németországi piacokon 20 millió, Páris- és Londonban mintegy 15 millió iratott alá, s így az összes aláírás körülbelül 55 milliót tesz.

— A független szabadelvű párt tegnapelőtti értekezletén tárgyalás alá vette az osztály-magyar banktársulat felállításáról szóló tvjavaslatot, s egyhangulag abban állapodott meg, hogy nem fogadja azt általánosságban sem el, teljesen magának vallván azon különvélemény tartalmát, melyet a párt tagjai a ház bankügyi bizottságában a tvjavaslat elfogadása ellen benyújtottak. Az értekezlet egyértelműleg hozzájárult e különvélemény képesában benyújtott határozati javaslatához.

A HÁBORU.

Oroszországból mind újabb és újabb hírek érkeznek a tervezett nihilista forradalomról. A rendőrség a denuntiációk folytán nagy mérvű összekülvésnek jött nyomára s az elfogatásoknak, rendőri felügyelet alá helyezésnek vége-hossza nincs. Meglehet, daczára az orosz rendőrség szemfüles voltának, hogy mire véget ér a háboru, Oroszországnak egy másik dologgal fog meggyűlni a baja, s ez a kitört forradalom. Hogy éppen most mozognak élenkben a forradalmi elemek Oroszországnak, magyarázatát abban leli, hogy a hadsereg nagy része a harcztéren van. Igen derék dolog lesz az majd, hogy míg a czár egy más ország ügyeit akarja rendbehozni, a saját birodalmában a legnagyobb mérvű forrongások törnek ki és még derekabb lesz ennél is az, ha a czár a harcztérről nem lesz képes akkora sereget haza vinni (mert oda veszett), hogy otthon a rendet helyreállítsa. — Nem mondjuk, hogy ez éppen úgy fog történni, de ennek lehetősége nincs kizárva.

Szulejman pasa visszavonulása.
Mig Plevnánál folyoak a harcok, azalatt

donyait s a bánya összes termelésének 90 százalékat használja fel.

Justus.

A burgonya leghatalmasabb két ellensége korunkban.

(Colorádobogár és burgonyapénész.)

(Vége.)

Miután elődó a burgonyapénész fejlődését és életmódját részletesen megismertette, áttért az alábbi gátló körülmények taglalására.

Szerinte a burgonyapénésznek, mint belső parasitának elterjedése meg nem gátlható oly harcias, durva módon, mint a Colorádobogár. Tömerdek kísérlet hiúsult meg ez érdemben csupán azon óv eljárások biztosítanak számbavehető eredményt, melyek élet s fejlődéstani viszonyaiból közvetlenül folynak.

A kipusztítása végett alkalmazásba hozott sokféle mérég, a burgonyalevelek kénvirággal való behintése, mind hiábavaló, drága és sok esetben [magának] a burgonyaveteménynek is ártott. A legújabb időben alkalmazásba jött petroleum, szén- és mészporral keverten, szintén árt a burgonyának. Hasonlólag ok nélkül való a Gülich-féle vetésmód, mely szerint egy-egy burgonyafészkeknek 4 □ méternyi kiterjedésű körülárkolt domb lenne emelendő, melyben a fiatal gumózikintjénél, a gombospórák pedig víz által az árkokba mosatva, távol tartatnának a burgonya fészkektől. Hiábavalónak, sőt károsnak bizonyult be azok törekvése is, kik a betegség okát a burgonya vetemény hiányos táplálkozásai viszonyaiban keresik s azért kóvér trágyával, légyentartalmú vegyületekkel, foszfatokkal és kálissal dolgoztak ellenére. Mindezek sokak által megpróbált és

Hirdetési díjak

Hatszor hasznózott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegjű minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteine et Voigler (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteine et Voigler hirdetés közz. írodája. Weisz mér hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szerviztér 5. sz.

Nyitléri czikkék

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szulejman pasa visszavonul Rasgrádra, hogy ott teleteltesse katonáit, mert amarra nyugot felé, közelebb a czárevics seregéhez „nehezen lehet fát és vizet beszerezni a sereg számára.” Annyi bizonyos, hogy Szulejman pasa fővezérségtől nem ezt lehetett várni. Mindenki erőlyes offensívát várt Szulejmántól — s ez most visszavonul. Ezen magatartásával teljesen igazolta az elmozdított Mehemmed Ali eljárást és stratégiáját.

Egyébiránt, hogy igazságtalanok ne legyünk Szulejman iránt, megjegyezzük, hogy a főhadvezényletet az ősi évszak nagyon előhaladt stádiumában vette át, mikor megereit az esőzések, minek következtében a különben is gyarló utak tönkrementek s gátolták a hadi operációkat. — Ma is jelentik a harcztéri tudósítók, hogy a főutak jók ugyan, s az idő jó két-három nap óta, de a mellékutak járhatlanok, feneketlenek.

A bolgár harcztérről.

Zimmiczából — írják a „P. C.”-nak oct. 17-ről: „A téli hadjárat elhatározott dolog; csak egy napot kell időznünk Sztovóban és Fratesztiben, hogy eről megbizonyosodjunk. Az oroszok most nagyobb erőfeszítéseket tesznek, mint a hadjárat kezdetén. Romániának egy része táborrá vált; a Moldovából Oláhországba vezető utakat érkező csapatok lepik el, a pályaudvarok telvék hadiszer és élelemszállító vonatokkal, a vasutakon egyre szállítják a granatos csapatokat, a tartalékosokat, a tüzéséget, a téli mondurt stb. A ki hamaros békekötésről álmodozik, az csak jöjjön ide Romániába, hogy rögeszméjéből kigyógyuljon. Az orosz fővezénylet mostani intézkedései hosszú hadjáratot helyeznek kilátásba. Még a románok is téli hadjáratra készülnek.

A serezek tartalékosait s a darabanczrezdek tartalékosait mind behívták. Az oroszok a tél folyamában tartalék-hadsereget akarnak organisálni Romániában, mely a működő-hadseregben támadt hiányokat pótolná s egyszerűsmind lehetővé tenné ennek gyorsabb előnyomulását.

A harcztéri helyzet lényegesen nem változott. A Sipka-szorosban a törökök lanyhán folytatják az ostromot. A bolgár legiót, mely csaknem egészen megsemmisült, most újjászervezik.

Szulejmann pasa mozdulatai felől a nagyhercegi főhadiszálláson sincsenek még tájékozva. Ugy látszik, hogy a török keleti hadsereg homokkal közelebb fordult a Dunához s az operációk sarkpontjául R a s g r a d o t jelölté ki. Plevnától az ostromlók helyzete változatlanul nehéz.

Az oláhok plevnai veresége.

Az oláhok plevnai vereségéről jelenti egy bucaresti tudósító, hogy két oláh hadosztály, mi-

szállatlanoknak bizonyult védő módok, miket tájékoztatás végett felhozni szükségesnek tartottam.

Ellenben kiváló súlyt kívánna fektetni a következő gátló körülmények szemmelartására:

1.) Minthogy a kóvér időjárás a gazdanóvény táplálkozás szerveinek buja tenyésztével jár együtt s így a folyton képződő szenge képletek igen alkalmas tanyái a burgonyapénésznek; s minthogy száraz időjárás mellett a gazdanóvény zöl részeinek szövetelemei, a sejtek falai, igen korán s nagy mérvben kőrgesítenek be ásványi részecskéktől, a föliletesen fekvők pedig részben elporósodnak s levegővel tellenek meg, a mi miatt a spórák csíratélmői be nem hatolhatnak a levelek szövetébe: azért tapasztaljuk, hogy a betegség nedves időjárás mellett és vizes talajban gyorsabb s nagyobb kifejezést vesz, míg száraz időjárás az elterjedést megakadályozza. Itt kétségbe nem vonható tapasztalati adatokból az a tanulságot merithetjük, hogy a burgonyát, járványidején, száraz természettől, nyílt és szellős területen fekvő földbe kell vetni; ennek hiányában pedig alagecsovézés által elvezetni a burgonyaföld tulajdosságot viztartalmát.

2.) A gumókat tudvalevőleg pararóteg borítja be, melyet közönségesen a gumók héjának vagy kőrgének nevezünk. Ezt, ha jól ki van fejlődve és sértetlen, nem képesek áttörni a gombafonalak; ezek rendszeren csak a sebhelyeken és a szemek hajtásain törnek elő. Mert igen fontos körülmény a baj elhárítására nézve a vetés késleltetése, mert a jól gondozott és a szokottnál későbbben vetett gumók szemekinek érettebb a szövete, minél fogva az előrehaladt időjárás meg az állandóbb meleg hatása alatt maguk a szemek oly gyorsan nőnek s megizmosodnak, hogy agomba myellumai bennük fölfelé terjeszkedni nem képesek. Továbbá, föltétlenül követendő, hogy —

után 3 ostrom alatt felnyire olvadt le, bevette ugyan a grivcozai erőd külsőnczeit, de pár óra múlva a tulnyomó török sereg oly példátlanul hevesen verte meg őket, hogy majdnem az összes oláh katonaság, mely a harcban részt vett, lekasaboltatott. Az otthoni oláhok, kik még most sem tudják, hogy tulajdonképen miért is vitetik vágóhídra az oláh katonaság, föltötte ingerültek és zúgolódnak.

A helyzet Plevnában.

Osman pasa táborából jelenti e „Standard” levelezője: A törökök iszonyu redouteokból új belső vonalat alakítottak; Plevna ezáltal tényleg bevehetlenné vált. Hő, eső és fagy dacára a csapatok egészségi állapota tűrhető. Élelmiszerekben soha sem volt hiány, de az ezer meg ezer ökröt és lovat nem lehet etetni; csak a kenyér volt olyan szűken, mert nincs elég malom, Sophia és Orhanie felől az összeköttetés nyitva van; az oroszok bombázása meglehetősen hatástalan, a posztók sértetlenek.

Orosz lapokból.

A „Ruszkij Mir” hiteles forrásból merített hírei nyomán közli, hogy Obruchev tábornok Mukhtar pasa megveretése után a Dunára indul s a bolgárországi orosz főhadiszálláson kap rendeltetést.

A „Novoje Vremja” egyik harczéri levelezője sőtét színekkel festi az orosz sebesültek és betegek állapotát. A forrólláz és hagymában megbetegedő katonák létszáma növekedik, Szisztovala mindennap érkezik több száz beteg, kik egy részt Oroszországba szállíttatnak. A betegek befogadására elégtelenek a helyiségek, és más kórházi szükségletek. Ágy nincs. A 600—700 betegre berendezett kórházakban 3000—4000 ember van elhelyezve. Az oroszok fejüket vesztik, kevés a személyzet, nincs ki végezze a munkát. Az irlalmas apácák valóságos vértanúk, reggeli négy óráról késő éjjig dolgoznak a kimerültségig. Ezek valóban szent nők, kiket semmiféle rágalom nem mer bántani; többet használnak, mint az orvosok, s a sebesültek annyi ragaskodással viselkednek irántuk, hogy majdnem imádkoznak hozzájuk. Az orvosi munka itt oly óriási, hogy egy orvos, Poszpjelow, belátván a lehetetlenséget valamit tenni, kétségbeesésből felakasztotta magát.

A „Golos,” mely a legújabb ázsiai diadal után ismét harcias lett, bizonyítja, hogy Oroszország jelenleg semmi szín alatt sem szakíthatja félbe a háborút Törökországgal. Ezen küzdelem nem párviadal két vívő között, kik igen kényes kérdésnek találják a becslést ügyét. Oroszország egy rendőr, ki nem érezheti kezéből a zsírványt, csak azért, mert őt a földre vetette és lefogytartozta. Ő köteles arról gondoskodni, hogy a gonoszterv ne ismételhessék tettét; kell hogy megvonja tőle a lehetőséget, valakinek ártani, s míg ezen cél elérve nincs, senkinek sem áll jogában azt mondani, hogy a rendőr becsülete ki van elégitve, s hogy ő már a rablót nyugodt lelkiismerettel a szélrősa minden irányába szabadon eresztetheti.

A görög jegyzék.

A görög külügyminiszter szept. 22-én újabb jegyzéket intézett a londoni görög ügyvivőhöz, melyben eladja, hogy Derby lord megbízása folytán az athenaei angol ügyvivő figyelemzetét őt Görögország szigorú és pártatlan semlegessége fenntartásának opportunus voltára s kijelenté, hogy Nagybritanniának, mint a hellen királyság függet-

járvány idején — földarabolt gumók ne vétesse-nek és hogy az elvetendő épek s egészségesek legyenek.

3) Az ugynevezett „korai burgonya” aratásához is rendesen oly körülmény fűződik, mely szintén kedvez a gomba elterjedésének, s ez az, hogy a gumókat, kivált a kisebb gazdák, apránként szedik ki a földből, a mi mellett az érett burgonyaszárak zsenge oldalhajtásokat hoznak, melyek a gomba vegetálásának kedveznek. Ha tehát a korai burgonya zöldje valóban meg van támadva, legjobb, ha az a gumók kifejlődése után lekaszálják s elégettetik, mert a gumók megérnek nélküle is.

4) A termés mennyisége s minősége függ sok tekintetben a burgonyafajtától, melyet magunk választunk s elvetünk. Nem minden fajta egyformán fogékony a betegség iránt. Tapasztalati tény az, hogy a fehér gumókba inkább települ a burgonyapénész, mint a veresekbe: Ugyan a fehér és gyenge kérgű fajták kevesebb keményített, de több fehérjét (protein-kristályokat), megoldott szénhidratokat tartalmaznak, mint a vastag kérgű veres fajták, azért mellőzendők — járvány idején — a fehér fajták, mint a melyekbe könnyebben hatol be a gomba s kedvezőbb vegyertalmuk miatt gyorsabban is fejlődik ki az azokban, mint a vastagabb kérgű rózs s kék-színű fajtákban. Nagyon ohajtandó volna, hogy a burgonyatermelők oly fajták előállításában fáradjanak, melyeken a burgonyapénész erőt nem vehetne.

Nem czél szerű a burgonyaföldéken, vagy ezek szomszédságában képződött trágyát a burgonyaföld javítására fordítani. Nem ismerjük ugyan még a gomba téli spóráit, mégis igen valószínűk tarthatjuk, hogy beteg gumók is kerülnek a trágya közé, vagy a gomba képletek közvetlenül vitetnek szél és eső által a korhadó növényekre,

lenségéért jót álló, s a hellen adósság fizetéseért felelős hatalomnak joga van remélni, hogy a hellen királyság tanácsosai a nemzeti naggyobbdás óhajától nem engedik magokat arra ragadtatni, hogy a nemzetet valamely végzetes conflictusba bonyolítsák, s hogy a hellen alattvalók meg fog-nak akadályoztatni a portát nem hivatalos és haditények által ellenséges rendszabályok fogantatására kibivni. Wyndham ur azonkívül hozzá tette, hogy az angol kormány megelégedéssel fogadta ez irányban tett nyilatkozataimat és biztosításaimat, s bizik abban, hogy a hellen kormány jóakarattal és eréllyel fogja teljesíteni kötelességeit.

E nyilatkozat után annál több oka volt fájdalommal megelégedni, midőn az angol kormány a porta szept. 3-iki jegyzékét közlő a görög miniszteriummal, mely jegyzéknek tartalma oda ment ki, hogy bár a hellen kormány folytonosan békeigéreteket tesz, mindamellett is megengedi, hogy a forradalmi bizottságok a törökországi hellen lakosságot lázadásra igassák, hogy a határon folyton fegyveres csapatok kelnek át, hogy Törökországban titkon önkényteseket toborozanak, s hogy Törökország ennélfogva fenyegetve látja határos tartományait, s ha ez állapot tovább is így tart, könnytelen lesz oly rendszabályokhoz nyulni, melyek a bajt gyökerében elfojtsák.

A görög miniszter erre részletesen czáfolja a török kormány által felhozott vádakokat. A fegyveres bandáknak Törökországba ítésére vonatkozólag arra utal, hogy az ily bandák tagjai, kik Görögországba menekültek, elfogattak s szigorúan megbüntettetek; s általában ez úgy az athenaei török követtel már elintéztetnek tekintetű, midőn a porta az iránt újból panaszt emel Anglia előtt.

Az önkénytesek toborzására vonatkozólag megjegyzi a görög miniszter, hogy igaz, mikép Törökország némely városában bizottságok keletkeztek önkénytesek szállítására, ez azonban nem történt titokban; e művelet teljesen törvényes s fényes nappal is végrehajtható, mivel mindenki csak nemes kötelességet teljesít akkor, midőn országának segélyre siet, és honfitársainak kötelessége őt az ily cselekedetben segíteni. Hogy ottomán alattvalók is soroztattak volna be, az valótlán, mivel ez ellenkezik Görögország törvényeivel. Különben a portának egyáltalán nincs joga „ez ellen kifogásokat tenni, mert minden állam azt soroztatja be hadseregébe, a kit akar, s minden törvényhozás teljes joggal megadhatja az idegeneknek, ha ez az illető államszolgálatba lép.

Hogy Anglia e panaszokat és fenyegetéseket Görögországnak tudomására hozta, a helyett hogy azokat kellően visszautasította volna, az csak azt mutatja, hogy a hellen királyságnak kell ezentul saját erejével jogainak tiszteletet szerezni, s nem bízhatik az idegen jóállásban úgy, mint saját fegyvereiben.

Végül a jegyzék hangsúlyozván, hogy a görögkormány nem hajlandó a békét jogai feláldozásának árán megvásárolni, hosszn léténiát sorol fel a törökök által elkövetett törvény és szerződés-szegésekről, hogy Thesszáliában basibozukok és zseibekek rabolnak, hogy Macedoniába, Epirusba cserkeszeket telepítenek, hogy a porta akadályozza a hajózást a török vizeken stb. s kéri az angol kormány intervencióját a portánál ez állapotok megszüntetésére.

melyben áttelelvén tavasszal a trágyával együtt a föld alá kerülnek s megtámadják az új vetés fiatal gumóit. Bizonyítékul felhozta Kolozsmonostoron szerzett tapasztalatát, mely szerint tavalyi Kolozsmonostoron is a burgonyapénész pusztított, de egyzersmind a káposzta is elrothadt a nedves idő következtében.

A rothadt káposzta sok más korhadt növényzettel együtt trágyául használtatott fel az idei burgonyavetés alá. F. évi július havában megjelent a gomba a burgonyavetemény zöldjén, de a szárfellett nagy szárazság megakadályozta, sőt elfojtotta fejlődését; a vetemény zöldje általában ép és egészséges maradt. Aratáskor azonban kiderült, hogy a szépen zöldellő fészkek rothadt gumókat rejtettek maguk alatt, különösen a jól trágyázott helyeken. Nyitvánvaló, hogy ott a száraz és a levelek némelyikére beteg anyagumókba került felfelé a gomba, ellenben az új termés rothadását a trágyában áttelelt gombaképletek idézték elő.

Végül kiemeli előadók a burgonyapénész életrendjének azon reánk nézve előnyös oldalát, mely szerint itt, Európában, igen hál kísérője gazdájának s legalább eddigéig nem tapasztaltatott, hogy a burgonyán kívül más növényeken is vegetált volna. De Bary, a gomba nagy mestere, alig tevéshetthe mesterségesen a burgonya közeli rokonán, a keserűdes csucoron (Solanum dalecarifolia) holott a Peronospora számos más fajtája igen különböző kerti és mezői növényeken élőködik. Ha valjon igazán Peronospora infestans volt-e, mely az idén néhútt a földi eper zöldjét állítólag elpusztította, az behizonyításra vár.

Előadók szorgos utánjárás mellett sem vette észre, hogy az idén, Kolozsvár határában. a földi eprei valami gomba pusztította volna.

Parádi Kálmán.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A főrendiház október 23-iki ülésében felolvastatik a közlekedési miniszterium meghívója a budapesti összekötő vasút megnyitására. Tudomásul vétetik.

Ezután a legfelsőbb fegyelmi bíróságba és naplóbírói bizottságba választatik egy-egy tag.

Az eredmény később fog kihirdetettetni.

Következik a napirend második tárgya: a kisebb polgári peres ügyek elintézéséről szóló tv-javaslat tárgyalása.

A bizottság ide vonatkozó jelentésének felolvasása után felszólal.

Perczel Béla igazságügyminiszter, ajánlja a javaslatot elfogadásra. (Helyeslés.)

Schmidegg János gr. röviden ellenzi a javaslatot.

Br. Eötvös Dénes szintén ellenzi a javaslatot, mint mely semminő irányban nem tesz eleget az igényeknek.

Perczel Béla igazságügyminiszter Schmidegg ellenére arra utal, hogy az egész világon (Ausztrián kívül) az ily kisebb jelentőségű ügyek intézése mindenütt közigazgatási vagy választott közegre van bízva. Elismeri, hogy igazságügyi szempontból kívánatosnak lehetne mondani a bagatelügyeknek is a bírósági tagok által való intéztetését, de arra akkora bírói személyzet lenne szükséges, mennyi Ausztriában van, hol azonban az igazságügyi budget évenként 21 millióra rug. Ennyi felett mi nem rendelkezhetvén, természetesen, hogy más utat-módot kellett keresnünk. Ajánlja a a javaslatot.

Föltétetvén a kérdés, a ház (Schmidegg s Eötvös kivételével egyhangulag) elfogadja a javaslatot az általános tárgyalás alapjául.

Következik a részletes tárgyalás.

A részletes tárgyalásban a javaslat a jogügyi bizottság jelentésében foglalt kisebb jelentőségű módosításokkal vita nélkül elfogadtatik: s erről a képviselőház értesítetteti rendeltetik.

Következik az igazoló bizottság jelentése, mely tudomásul vétetik; gr. Csáky-Pallavicini a főrendek sorába fölvetetik, míg br. Brauner hason igényével elutasittatik. (A láró német birodalmi báró s így a magyar bárósággal járó elő-jogokat nem élvezheti.)

Következik a főrendiház 1876. január 1-től 1877. jun. 31-ig szóló számadásainak tárgyalása. A fölmentés egyhangulag megadatik.

Ezután elnök 5 pczre felfüggeszti az ülést. Szünet után kihirdetetik az ülés elején ejtett szavazás eredménye, mely szerint a legfelsőbb fegyelmi bíróságba Nyáry Gyula b., a naplóbírói bizottságba Nyáry Jenő b. választottak meg.

Hitelesítettén a mai ülés jegyzőkönyve, az ülés egy óra után véget ért.

BUDAPEST, OCT. 24.

(□) Franciaországból igen érdekes. részleteket veszünk a megejtett választásokra vonatkozólag.

Ezek szerint csak törvényellenes pressiók s a kormány-közegök önkényes visszaéléseinek segítségével tudták azt a 30 választó kerületet a köztársaságiaktól meghódítani.

Igen sok kerületben csak néhány szavazattöbbség döntött s a választási elnökök sok esetben alaptalan ürügy alatt megfosztották a köztársasági jelöltek mellett szavazni akarókat a szavazási jogtól.

A vidéki kormány-közegek kiosztottak a választók közt czédulákat, melyekre jelöltjüknek neve volt nyomtatva, igen sokan, kiknek okuk van a kormányynyal újat nem hízni, elfogadták és czédulákat, de rájuk ragasztották saját t. i. a köztársasági jelöltnek nevét s így dobták az urnába.

A választási elnökök majd a szavazatok összeszámlálásánál érvényteleneknek nyilváníttatták ezeket s mint már mondtam több, esetben csak is ily módon tudták néhány szavazatnyi többséggel a kormány-jelölt megválasztását keresztül vinni.

Mint mondják, nem kevesebb mint 40—45 ily módon keresztül vitt választás ellen jelentett már be a köztársaságiak vezérfráfiainál panasz.

Késéget sem szenved, miszerint az új kamara, mindjárt összeülése után meg fogja semmisíteni e választásokat s minután állítólag e 40—45 kerületben a köztársasági pártiak tényleges majoritásban vannak, az újabban elrendelendő választások, midőn a fentebb említett visszaélések nem lehetnek elkövetendő, valószínűleg győzni is fognak.

Ha mindez csakugyan meg fog történni, akkor az új kamarában a 363 nem csak hogy teljes számban de 10—15 választó-kerületnek meghódításával fogna szerepelni s Gambettának elbizakodott jóslata, hogy 400-an kerülnek vissza, csaknem teljesedésbe menne.

Megemlítem még ez alkalommal, miszerint a császárság idejében is előfordult az, hogy a szavazók a kormány-közegektől kapott hivatalos szavazati czédulákra ráragasztották az ellenzék jelöltjét. Bár meglettek ezek a czédulák támadva, de érvényességüket nem merték megtagadni s minden választási alkalmakkor érvényeseknek is tekintették.

Kíváncsiak lehetünk erre az ügyre!

— A francia hivatalos lapban olvasható Caillaux miniszternek egy előterjesztése a közlarsági elnököhöz, mely általa helyben lett hagyva.

Caillaux ugyanis a kiállítási helyiségek benemeteinél eddig általánosan használatban levő tourniquet-ek nem kívánja alkalmazni, mert a szerzett tapasztalatok szerint a belépti-díjak tekintetében sok visszaélések fordulhatnak elő, e helyett a jövő évi párisi kiállítások minden trafikban, újsókat áruló kioszkban s más egyenként megnevezett helyiségekben belépti-jegyek fognak árusítani.

A belépti jegy személyenként egy frank lesz, kaphatók e mellett jegyek az egész szezónra is, ezekért 100 frankot kell fizetni, s visszaélések elkerülése végett a jegyre ráillesztetik a tulajdonosnak arczképe. Kedvezmények a belépti díjak tekintetében, csak akkor s csak azon esetben fognak engedélyeztetni, ha a jövedelem elért már olyan összeget, mely az államnak kiadásait fedezni fogja; ha ez eset nem következnek be, szabadjegyek s másrészt belépti jegyek egyáltalában nem adhatnak.

Rendjén is van ez. Bécsben ezrivel osztották s a legtöbb esetben olyanoknak, kik erre rá nem szorultak s elfogadható igényt sem tarthatnak volna rá.

Mivel épen a párisi kiállításról beszélek, megemlítem, miszerint az amerikaiak már is nagy buzgalommal készülnek magukat a békés versenyen tisztességesen képviselni; az olasz kiállítási bizottságnak elnökségét pedig Amadeus herceg, a volt spanyol király fogadandja el.

Az utóbbiról különféle hírek szárnyaltak az utóbbi időkben, némelyek mondták, szeretett neje elvesztése fölötti keseregésében vissza akar vonulni a világ zajától s kolostorba menni, mások még azt mondták, hogy megbolondult. A fen-nebbi hír megozafolja mind e kőssa híreket.

— Mac-Mahon Párisba hivatta az összes hadparancsnokokat, kihallgatni őket, milyen a hangulat a hadseregben vonatkozólag a belügyi politikai eseményekre.

A parancsnokok információi után Mac-Mahon meggyőződhetett, hogy a francia hadsereg vonatkozólag segédkezet nyújtani egy államcsinyre.

Németországban be akarják hozni a dohány egyedárúságot, dolgoznak is már egy törvényjavaslattal.

Ha annak idejében a javaslatot elfogadják, a németeknek bizonyára nem nagy örömk lesz benne, mert akkor bizony nem foghatnak olesó pénzért Európában a legjobb szivart szivhatni.

— Blaskovitsnak híres „Kincsem”-je elvitte Prágában a császári díjat.

Csodálkozom, hogy tulajdonosa e páratlan lovat csak osztrák- és német versenyekre bocsátja, hol tudvalevőleg nincsenek oly nagy díjak, mint Anglia és Franciaországban; talán rá jön erre is a sor.

Egy érdekes esküdtszéki tárgyalás.

N.-Szeben, 1877. okt. 23.

Ma egy oly esküdtszéki tárgyalás folyt le törvényszékünk előtt, mely ritkítja a párját s arról tanuskodik, hogy — hogy kutyából nem lesz szalona. Ime, a szebeni polgárok elé kerül egy hírlapi cikk, mely tele van a legpiszkosabb kifakadásokkal a magyar nemzet iránt, a legsértőbb, a legmeggyalázóbb kifejezésekkel ő Felsége a magyar király törvényes kormánya, kormányközgei és honvédhadserege ellen; a cikk tendenciája: egy nemzetet kihívólag sérteni, piszkolni, ingerelni s ez által a belbéke erőszakos megzavarására hatni, a cikk minden betűjével igazolva van; — s ime mindezzel szemben a szebeni esküdtszék, a szebeni szénszelyvű magyar állampolgárok, kiknek a törvény nevében kötelessége lesz vala e gyalázatos támadást megtorolni: a bűnöst egyhangulag fölmentik!!!

Valóban, nem alkotmány, nem szabadság, nem esküdtszék kellene ez embereknek hanem muszka kancsuka és Bismarck-féle nagynémet absolutismus, hogy megtanulják: mit tesz az, becsületes állampolgárnak, egy a rendre és szabadságra megérett nemzet tagjainak lenni!

De hadd beszéljen maga a tény, beszéljen az esküdtszéki tárgyalás, mely a legerősebben illusztrálja maga-magát és az illetőket!

Az esküdtszéki eljárás tárgyát egy „Cartila sateanului roman” című román néplapban megjelent egy cikk miatt az idevaló kir. ügyészség által a lap szerkesztője: Negrutiu (Fekete) Miklós ellen indított sajtóper képezte.

A cikk hű magyar fordításban szóról-szóra így hangzik:

„Magyar kutyák, (catiele unguresci.) A magyar kutyák ugatják Romániát azért, mert ez a köteleket szétszakította, melyek őt a török császársághoz, — amazoknak barátjához — csatolta volt. Hm! miért ne, ha nekik jobban tetszik önálló urakká lenni, mintsem meghajolni és adót fizetni egy pimasz- és ugrifüles fajnak, amelynek a magyar mágánások ónagságai. Ónagságaiknak ugyanis az tetszett volna, hogy a románok kezeitől őlükbe rakják és román türelmmel túrkják a gyilkolásokat, pusztításokat és rablásokat, melyeket a törökök kezdtek el és vittek végbe mindenütt, ahol csak román földre hatoltak be s ha már épen féltek a vívő és felvilágosodott (?) törököktől: a hegyek közé kellett volna visszahúzódnok, őseik vérén szerzett és megvédték házjukat amazok barbár barátjainak engedvén át.

A magyar kutyák azt is ugatják, hogy Romania hadserege rongyos, kiéhezett, roppant gyáva és fegyverforgatásra képtelen.

Talán rongyosabb, kiéhezettebb és fegyverforgatásra képtelenebb, mint a magyar honvédek! A magyarok és magyarországi zsidók kivételével mindenki, ki Romania honvédségét ismeri, dicséri annak bátorságát, melylyel bármely ellenséggel szembeáll.

Ugassatok hát csak, ugassatok!

Ugyanazon kutyák azt csaholják továbbá, hogy a román kormány azoknak a románai zsidóknak, kik a román sebesültek részére pénz és tépész gyűjtöttek, azt mondta volna, hogy többet használnak az országnak, ha a magyarországi magyar-zsidó hírlapokat megnyerik Romania részére s a szájukat betömik, hogy többet ne ugassák a román hadsereget és kormányt!

Oh, édes istenem, mintha bizony a románok a legkevésbé is törődnének a zsidó-magyar és magyar-zsidó csaholók ugatásával! Jól tudja a román, hogy kutyá-ugatás — és így a magyar kutyaké is — nem hallszik meunyországba. De elhallzik a magyar kormányig, mely a román sebesültek részére gyűjtést rendező bizottságokat feloszlatta s a megéért élön álló szolgáinak azt a parancsot adta, hogy szigorúan őrködjének, nehozz valaki engedetlenkedjék. Ime, hogy remegnek a bűnösök még az árnyékuktól is!

Ez a cikk, mely csak úgy hemzseg a magyar nemzet elleni leggaládább sértésektől. Az itteni kir. ügyészség is így fogta fel azt s minután hatóságok intézkedéseinek lealacsonyítását, állami hatóságok s egyes kormányközgekek elleni igaztást talált hazafias kötelességérzete: ennek következtében a btk. 300. §-a alapján vádat emelt Negrutiu Miklós, mint e lap szerkesztője s a cikk írója és Wolf Frigyes, mint a cikk kinyomtatója ellen.

A tárgyalás a helybeli kir. törvényszék előtt következőleg folyt le.

Az esküdtszék a következő loyális szász atyafiakból, itteni polgárokból alakult meg: Kraft Vilmos nyomdász, Schiffer Frigyes pék, Gottstein János cipész, Orendt Károly tornatanító, Schelker Károly kir. közigazg., Fronius F. pék, Rochus Fr. mészáros, Breinstörfel K. cipész, Meiszner Mihály, Bacholczyk M., Theisz Gusztáv tandácsi írnok és Lutsch Adolf tanító.

A kir. törvényszék részéről a bíróság Schadius Lajos elnökből, Jánosi és Roska elnökökből, Haupt aljegyzőből alakult meg; végül Badilla kir. aljárásbíró mint tolmács szerepelt.

Elnök. Ismeri-e ön Negrutiu Fekete Miklós úr ezen cikket és ön írta-e azt s adta nyomdába?

Negrutiu. Igen!

Elnök. Mi czélja volt önnek ezen cikk közreadásával?

Negrutiu. Czélom volt a magyar lapok megtámadására válaszul, ezért használtam kifejezést „Catielele” (nyüstény kutyá) a mi annyit jelent, mint fecsegő vagy legfeljebb kofa román nyelven és az adott összefüggésben. Ezen kifejezéssel „catielele” csupán azon magyar lapokat kívántam jellemezni, a melyek a román nemzet ellen irnak.

Elnök. A „catielele” kifejezése alatt még is csak kutyát kellett értenie, mivel „ugatás”-ról is van szó.

Negrutiu. E kifejezés ugatni román nyelven annyit jelent, mint „nem beszélni annyit.” Elnök. „Latra” szintén azt teszi „ugatni” s ezért a „Catielele” is csak nyüstény kutyának kellett fordítani.

Negrutiu: Románul az „ugat” kifejezést emberről is lehet használni.

Elnök. A cikkben a magyar kormány is meg van támadva ezen szavakban: De elhallzik „a magyar kormány.”

Negrutiu: Ezzel azt akartam mondani, hogy a magyar kormány befolyást engedett magára az antiromán újságoktól.

Elnök. Ki volt érte a „bűnösök” alatt?

Negrutiu: Az írók és újságszerkesztők. Elnök: Az nem áll, mert ön bűnösökről szól, a kik az árnyékuktól és álmutól reszketnek, ez alatt csak a kormányt lehetett érteni, a mely rettegésből a román segélyezési comitétát bevitotta.

Negrutiu: Ezen kifejezés „bűnös” csak az újságírókra vonatkozik. Ezek a „bűnösök” és fellemlől elfogultak.

Elnök. Ön tagadja, hogy a cikk a kormány ellen volt intéve?

Negrutiu: Határozottan tagadom!

Elnök. Mivel igazolja ön támadásait a magyar mágánásokra?

Negrutiu: Az oláh nyelvben az ilyes kifejezéseknek más értelmök van, mint a magyarban és németben, és olyant jelölnek, a ki felemelt fővel járál.

Elnök. Mivel igazolja ön támadásait a honvédekre, a kiket ön rongyosoknak, kiéhezetteknek stb. nevez?

Negrutiu: Én a magyar honvédeket nem neveztem közvetlenül azoknak, hanem csak kérdeztem, ha vajjon a magyar honvédek kevésbé rongyosak, kiéhezettek stb, mint a román csapatok? Különbön megjegyzem, hogy az egész cikk tréfásan és ironiával van írva, a minthogy én az oláhokat „mőca”-oknak is neveztem, a mit rendszeren csak tréfából használnak.

Elnök: Wolf Frigyes ur, segített ön az incriminált cikk nyomtatásánál?

(385) 0. cs. és apostoli kir. Felségének legmagasb parancsából.

Dúsan kiállított a cs. kir. lottó-jövedék-igazgatóságától biztosított

XVIII. Állam-sorsjáték,

melynek jövedelméből mindenekelőtt a Salzburgban egy letelező alapítvány alakult országos bizottság és a bécsi női közkereseti társulat, aztán a jövedelem arányához képest más humánus intézet is fog részesíteni. — A meghatározott

1310 nyeremény összesen 220,000 forintba rug

4 főnyereményből összesen 130,000 frt. aranyjárdékban,

1 főnyeremény 70,000 frt. aranyjárdékban és 30,000 frt. aranyjárdékban és 1 főnyeremény 20,000 frt. aranyjárdékban és 10,000 frt. aranyjárdékban és 34 elő- és utónyerménytel arany- és ezüst-járdékban és 1/2, 1860-ki sorsjegyekben; 2 nyeremény 5000 frt., 10 nyeremény 1000 frt., 100 nyeremény 200 frt. aranyjárdékban, 160 nyeremény 100 frt. ezüst-járdékban és 1000 sorozatnyeremény 20 frt. közpénzben.

A húzás visszavonhatatlanul 1877 december-hó 4-én történik.

Egy sorsjegy ára 2 frt 50 kr. 0. ért.

Bővebb határozmányokat tartalmaz a játékterv, mely a sorsjegyekkel együtt az államsorsjátékok osztályánál, Stadt, Riemergasse 7, 2-ik emelet, a Jakoberhofban, valamint számos elárúró köznevelő ingyen kapható.

A sorsjegyek bérmentesen küldetnek meg.

A cs. kir. lottó-jövedék-igazgatóságától.

Bécs, július 1-én, 1877.

Thurmburgi Latour Károly,

cs. kir. udv. tanácsos és lottó-igazgató.

Gyógyszertári helyiség változtatás!

Aláírott egész tisztelettel tudatom a nagy érdemű helybeli és vidéki közönséggel, hogy 38 év óta fennálló és a legmegtisztelőbb bizalomnak örvendő

"MAGYAR KIRÁLYHOZ"

czimzett gyógyszeráramat az eddigi, óvár és bel-monostorutca szegletén levő helyiségből, főtér 6-ik számú saját házamba, a városház során helyeztem át.

Ez ideig irányomban tanúsított szíves bizalmukért halás köszönetem nyilvánítva, egyszersmind batorodom egészen ujjonnan berendezett és jól felszerelt fizetemet, továbbra is becses figyelmükbe ajánlani és kérni, hogy nagyra becsült pártfogásukkal ezental is megtisztelni kegyeskedjenek. Kolozsvárt, október hóban 1877.

Wolff János.

Legújabb jeles irodalmi ujdonságok.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt

következő új művek kaphatók:

Die Nationalliteratur der Skandinavien.

Eine prosaische und poetische Anthologie aus den besten nordischen Schriftstellern mit erläuternden, kritischen, literarischen und biographischen Notizen Herausgegeben von Dr. A. C. Mollheim, Chevalier de Fouseca. I. Band. Die altnordische Literatur. II. Band. Die dänische und norwegische Literatur. III. Band. Die schwedische Literatur. Ára a három kötetnek 19 frt 50 kr.

Kaiser Wilhelm,

der Wiederhersteller des deutschen Reichs, und seine Zeit. Ein Gedenkbuch für das deutsche Volk, von Ferdinand Schmidt und Franz Otto. Zweite gänzlich umgearbeitete Auflage. Erste Abtheilung. Ára 3 frt 90 kr.

Anthropologie der Naturvölker.

Von Dr. Theod. Waitz. I. Theil. Ára 5 frt 20 kr.

Grundriss der Materia Medica

für praktische Ärzte und Studierende. Mit besonderer Rücksichtnahme auf die Pharmacopea Germanica bearbeitet von Dr. Hermann Köhler. Ára 6 frt 50 kr.

Lehrbuch der praktischen Medizin.

Mit besonderer Rücksicht auf pathologische Anatomie und Histologie von Dr. C. F. Kunze. Dritte mehrfach veränderte und vermehrte Auflage. 2 kötet. Ára 16 frt 25 kr.

Das Pferd des Infanterie Offiziers.

Unterweisung über das Pferd im Allgemeinen, seine Fehler, Krankheiten und Untugenden, sowie über Ankauf, Stallpflege und über seinen Gebrauch. Von L. von Heydebrand und der Lasa. Mit 76 Text-illustrationen und einem Titelbilde. Ára köte 2 frt 30 kr.

Erfahrungen eines alten Reiters.

Rathschläge für Pferdebesitzer und angehende Reiter. Reiten lernen ohne Lehrer, Behandlung junger, bössartiger, verittener Pferde sowie das Zureiten und Einfahren derselben und Fohlenzucht. Von Alexander Graf von Keller. Mit 17 Textillustrationen und einem Titelbild. Ára köte 2 frt 60 kr.

Immerwährender Jagdkalender.

Mit Bildern von Max Haider. Ára 98 kr.

Neue vollständige theoretisch-praktische

Anweisung in der feinen Kochkunst,

mit besonderer Berücksichtigung der herrschaftlichen und bürgerlichen Küche von J. Rottenhöfer. Ára diszkötésben 9 frt 18 kr.

Der elegante wohlbesetzte

Kaffee und Theetisch.

Mit Abbildungen der Kaffee- und Theepflanze und mehrerer der neuesten Kaffee-Kochapparate. Von J. Rottenhöfer. Ára diszkötésben 2 frt 28 kr.

Aus Rahels Herzensleben.

Briefe und Tagebuchblätter, herausgegeben von Ludmille Assing. Mit Rahels Bildniss. Ára 2 frt 93 kr.

Das Weib als Jungfrau.

Eine Körper- und Seelendiätetik zur Selbsterziehung und Selbstpflege im jungfräulichen Leben, nach Grundsätzen der Natur, guten Sitte und Gesellschaft, für Beruf, Lebensglück, Familien- und Volkswohl. Von Dr. Med. Hermann Klencke. Ára 2 frt 34 kr.

Georg Forsters Briefwechsel mit S. Th. Sömmerring.

Herausgegeben von Hermann Hettner. Ára 7 frt 80 kr.

UM DIE ERDE.

Reisebilder von der Erdumsegelung mit S. M. Corvette „Erzherzog Friedrich“ in den Jahren 1874, 1875, 1876. Von Josef Lehnert, k. k. Linienschiffs-Lieutenant

160 eredeti rajzzal és számos műmelléklettel.

E szép és maradandó becsű mű megszerzésének könnyebbítése végett füzetenként fog megjelenni és az első már is kapható. A folytatásos füzetek 10-14 napi időközökben jelennek meg, úgy hogy a teljes munka, mely mintegy 30 füzetből fog állani, aránylag rövid idő múlva készen leend.

Daczára a pazar kiállításnak mely e könyvet valódi diszmunkává emeli — egy füzet ára még is csak 30 krajczárra tetetett.

A már meg jelent első füzet kapható

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt,

hol is a folytatás pontos kézbesítésről gondoskodva van.

Weltliches Gesangbuch

oder Exilium melancholiae. Eine Sammlung humoristischer Lieder und Gedichte aus den „Fliegenden Blättern.“ Mit 248 Holzschnitten. Ára 1 frt 95 kr.

Dictionnaire de médecine

et de thérapeutique médicale et chirurgicale, comprenant le résumé de toute la médecine et de toute la chirurgie et un formulaire special pour chaque maladie par E. Bouchut et Armand Després. Troisième édition très-augmentée avec 906 figures intercalées dans le texte et 3 cartes. Ára 16 frt 25 kr.

Schmidt's
Universal-Lexikon.
Vollständiges
Nachschlagewerk über alle
Zweige des menschlichen
Wissens mit Banden 32 M.
oder 36 Bänden 160 Fr.

Az I. kötet kapható:

Stein János

könyvkereskedésében

Kolozsvárt.

Ára 5 forint 20 kr.

A többi rövid idő alatt

megérkezik.

1878. Új naptárak. 1878.

Épen most jelentek meg és kaphatók

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt:

1878. NAPTÁRAK. 1878.

ERDÉLYI

KÉPES NAPTÁR

1878-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

XIX. Évfolyam.

Számos képpel. Ára 30 kr.

Postán küldve 36 kr.

Tartalom:

1. Naptárrész.
2. Bem álma. Iria Mezey József.
3. Bem tábornok.
4. János király utolsó napjai.
5. A vén cimbalmos. Iria Losonezy László.
6. Erdő, erdő, sürtő erdő. Népdal.
7. Batara Guru, a jávaiak főistene.
8. Megállok az udvarodon... Népdal.
9. A királytigris Sumatra szigetén.
10. Huzd rá cigány... Népdal.
11. Nem hallottam soha ily büs harangszót. Népdal.
12. Székely-Udvarhely vára.
13. Megérem meg azt az időt... Népdal.
14. Testgyakorlat és tornászat Japánban.
15. Faj a szivem, faj a lelkem... Népdal.
16. Ez a kis lány rózsának van nevelve. Népdal.
17. Az állatkertben.
18. Nekem olyan asszony kell. Népdal.
19. Csizra szöröm szegre van akasztva... Népdal.
20. Kék eres a szőlő levél... Népdal.
21. Vándormadár a gölya... Népdal.
22. Világoskék a csillagos éjszaka... Népdal.
23. A Bonin-szigetek.
24. Hull a levél a virágról... Népdal.
25. Jaj de sok szép szeretőm volt... Népdal.
26. Viszik a menyasszony selyem ágát... Népdal.
27. A viziló.
28. Nem szől a tilinkóm, elhasadt... Népdal.
29. Sajó kutyám jaj be mélyen alszol... Népdal.
30. Szerettelek galambom nem mondhatod... Népdal.
31. A Markesas-szigetek.
32. Szomorufűz hervadt lombja... Népdal.
33. Tul a Tiszán jegenyefa tövibe... Népdal.
34. Hasznos tudnivalók, 47 új és jeles gazdasági jó tanács.
35. Adomák: 1. Bolond Vitus. — 2. Okor mint a t. — 3. Mind a — z egyik. 4. A becsületes örmény. 5. Menj Matyához. 6. A jó káposzta. 7. Gróf Mikó életéből. — 8. Candar stylon. — 9. Ki a zselvény. — 10. Székely ember és a váltó. — 11. Könyv volt a tekinetes urnak. — 12. Vízöntülés. — 13. Kire ütött. — 14. Roktám ora. — 15. A paradicsom. — 16. A cigány és az aratók. — 17. Életmód választás. — 18. Megemberelés. — 19. A nagy sokaság. — 20. A feno. — 21. A kövér dísz. — 22. Apának parancsok. — 23. Drága borbély. — 24. Fekete kávé. — 25. A ki mindent tud. — 26. Ki álljon meg?
36. Jeles mondatok.
37. Bélyeg illeték fokozatok.
38. Cselédbért és árendát mutató tábla.
39. Kamatszámítást mutató tábla.
40. A Királyhágón innen eső vásárok bettrendszen.
41. A Királyhágón innen eső vásárok hónapok szerint.
42. Hirdetmények.

Az Athenaeum

nagy képes naptára

Szerkeszti Concha Károly.

Tizenkilenczedik évfolyam, számos fametszvényvel.

Ára 1 frt.

Nemzeti nagy képes naptár.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal, számos képpel. Szerkeszti Áldor Imre. Tizedik évfolyam. Ára 1 frt.

Borászati naptár.

Szerkeszti dr. Nyári Ferencz. Ötödik évfolyam. Ára 80 kr.

Falusigazda naptára.

A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára. Többek közreműködésével. Szerkeszti Máday Izidor. Tizenegyedik évfolyam. Ára 80 kr.

Eötvös naptár.

Tanfériak és tanügybarátok számára.

Az Eötvös alap javára, kiadja a központi gyűjtő bizottság. Szerkesztik György Aladár és Komjáthy György. Ára 60 kr.

A magyar nők naptára.

Szerkeszti Beniczky Irma. Tizedik évfolyam. Ára 60 kr.

Új honvéd naptár.

(Együttal katonai naptár.)

A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre. Tizenegyedik évfolyam. Ára 60 kr.

Lidércz naptár.

Tizenhetedik évfolyam. Ára 60 kr.

Iparos naptár.

Szerkeszti Gelléri Mór az „Alföldi Iparlap“ szerkesztője. Számos fametszettel, harmadik évfolyam. Ára 50 kr.

István bácsi naptára,

vagyis családok házigazdájának és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helység előjáróknak, iparosoknak és földmivelőknek való képes kalendárium. Alapítá Májer István. Szerkeszti Köhalmi Klimesz József tanár. Huszonharmadik évfolyam. Ára 50 kr.

Protestáns új képes naptár.

Szerkeszti Duza Sándor tanár. Huszonnegyedik évfolyam. Ára 50 kr.

Kossuth naptár.

Szerkeszti Honfi Tihamér. Nyolcadik évfolyam. Ára 40 kr.

A nép zászlója naptára.

A magyarnép számára. Szerkeszti Áldor Imre. Tizedik évfolyam. Ára 40 kr.

A magyarnép naptára.

Képes kalendárium sokféle hasznos és mulattató olvasmánygyal ellátva. Toldalékul Paprika Jancsi „Nevessünk“ című tárczája. Ára 30 kr.

Nevessünk.

Új humorisztikus naptár. IX. évfolyam. Ára 40 kr.

1878. Új naptárak. 1878.